

BELGISCHE SENAAT

SENAT DE BELGIQUE

ZITTING 1982-1983

SESSION DE 1982-1983

18 NOVEMBER 1982

18 NOVEMBRE 1982

Ontwerp van wet houdende goedkeuring van het Verdrag betreffende het internationale spoorwegvervoer (COTIF) en van de Bijlagen (Protocol betreffende de voorrechten en immuniteiten van de Intergouvernementele Organisatie voor het internationale spoorwegvervoer (OTIF); Uniforme Regelen betreffende de overeenkomst van internationaal spoorwegvervoer van reizigers en bagage (CIV) en Uniforme Regelen betreffende de overeenkomst van internationaal spoorwegvervoer van goederen (CIM) en hun Bijlagen), opgemaakt te Bern op 9 mei 1980

Projet de loi portant approbation de la Convention relative aux transports internationaux ferroviaires (COTIF) et des Annexes (Protocole sur les privilèges et immunités de l'Organisation intergouvernementale pour les transports internationaux ferroviaires (OTIF); Règles uniformes concernant le contrat de transport international ferroviaire des voyageurs et des bagages (CIV) et Règles uniformes concernant le contrat de transport international ferroviaire des marchandises (CIM) et leurs Annexes) faites à Berne le 9 mai 1980

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE
BUITENLANDSE BETREKKINGEN
UITGEBRACHT
DOOR DE HEER CHABERT

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DES RELATIONS EXTERIEURES
PAR M. CHABERT

Aan de werkzaamheden van de Commissie hebben deelgenomen :

Vaste leden : de heren Van der Elst, voorzitter; Coppens, Daems, Mevr. De Backer-Van Ocken, de heren de Bruyne, De Seranno, du Monceau de Bergendal, Mevr. Hanquet, de heren Hiernaux, Humblet, Lahaye, Mevr. Pétry, de heren Van Herck, Wyninckx en Chabert, verslaggever.

Plaatsvervangers : de heren Clerdent, Degroeve, Hismans, Kevers, Mevr. Staels-Dompas en de heer Van den Broeck.

R. A 12434

Zie :

Gedr. St. van de Senaat :

214 (1981-1982) : N° 1 : Ontwerp van wet.

Ont participé aux travaux de la Commission :

Membres effectifs : MM. Van der Elst, président; Coppens, Daems, Mme De Backer-Van Ocken, MM. de Bruyne, De Seranno, du Monceau de Bergendal, Mme Hanquet, MM. Hiernaux, Humblet, Lahaye, Mme Pétry, MM. Van Herck, Wyninckx et Chabert, rapporteur.

Membres suppléants : MM. Clerdent, Degroeve, Hismans, Kevers, Mme Staels-Dompas et M. Van den Broeck.

R. A 12434

Voir :

Document du Sénat :

214 (1981-1982) : N° 1 : Projet de loi.

I. Korte inhoud van het Verdrag betreffende het internationale spoorwegvervoer (COTIF)

1. Algemene structuur van het Verdrag

Het nieuwe Verdrag betreffende het internationale spoorwegvervoer (COTIF) omvat :

- een eigenlijk Verdrag, dat de verhoudingen tussen de Staten regelt en een Intergouvernementele Organisatie voor het internationale spoorwegvervoer opricht (OTIF);
- een Protocol betreffende de voorrechten en immuniteiten van de Organisatie;
- een bijlage A met de Uniforme Regelen betreffende de overeenkomst van internationaal spoorwegvervoer van reizigers en bagage (UR/CIV);
- een bijlage B met de Uniforme Regelen betreffende de overeenkomst van internationaal spoorwegvervoer van goederen (UR/CIM) en de bijlagen daarbij :
 - Bijlage I : Reglement betreffende het internationale spoorwegvervoer van gevaarlijke goederen (RID);
 - Bijlage II : Reglement betreffende het internationale spoorwegvervoer van wagens van particulieren (RIP);
 - Bijlage III : Reglement betreffende het internationale spoorwegvervoer van containers (RICO);
 - Bijlage IV : Reglement betreffende het internationale spoorwegvervoer van expresgoederen (RIEx).

2. Onderzoek van de voornaamste onderdelen van het Verdrag

2.1. Verdrag betreffende het internationale spoorwegvervoer (COTIF)

2.1.1. Intergouvernementele Organisatie voor het internationale spoorwegvervoer (OTIF)

De Intergouvernementele Organisatie die de oude Staten-Unie van Bern (die op 14 oktober 1890 tot stand kwam) opvolgt, heeft rechtspersoonlijkheid en geniet van specifieke voorrechten en immuniteiten.

De overgang van Staten-Unie naar een intergouvernementele Organisatie stelt de Organisatie gelijk met haar tegenhangers van de burgerlijke luchtvaart (ICAO), van de scheepvaart (IMCO) en zelfs met de Wereld Post-Unie (WPU).

De werking van de Organisatie wordt door de volgende organen verzekerd :

- de Algemene Vergadering;
- het Comité van Beheer;
- de Herzieningscommissie;
- de Commissie van Deskundigen voor het vervoer van gevaarlijke goederen;
- het Centraal Bureau voor het internationaal spoorwegvervoer (OCTI).

I. Synthèse concernant la Convention relative aux transports internationaux ferroviaires (COTIF)

1. Structure générale de la Convention

La nouvelle Convention relative aux transports internationaux ferroviaires (COTIF) comprend :

- une Convention proprement dite qui règle les rapports entre Etats et crée une Organisation intergouvernementale pour les transports internationaux ferroviaires (OTIF);
- un Protocole relatif aux privilèges et immunités de l'Organisation;
- un appendice A qui comprend les Règles uniformes concernant le contrat de transport international ferroviaire des voyageurs et des bagages (RU/CIV);
- un appendice B qui comprend les Règles uniformes concernant le contrat de transport international ferroviaire des marchandises (RU/CIM) et ses annexes :
 - Annexe I : Règlement concernant le transport international ferroviaire des marchandises dangereuses (RID);
 - Annexe II : Règlement concernant le transport international ferroviaire des wagons de particuliers (RIP);
 - Annexe III : Règlement concernant le transport international ferroviaire des conteneurs (RICO);
 - Annexe IV : Règlement concernant le transport international ferroviaire des colis express (RIEx).

2. Examen des parties essentielles de la Convention

2.1. Convention relative aux transports internationaux ferroviaires (COTIF)

2.1.1. L'Organisation intergouvernementale pour les transports internationaux ferroviaires (OTIF).

L'Organisation intergouvernementale qui succède à la vieille Union d'Etats de Berne (cette dernière fut créée le 14 octobre 1890) est dotée de la personnalité juridique et jouit de privilèges et immunités spécifiques.

Le passage du stade Union d'Etats à celui d'Organisation intergouvernementale met sur le même pied l'Organisation ferroviaire et ses consœurs de l'aviation civile (OACI), de la navigation maritime (OMCI) ou même de l'Union postale universelle (UPU).

Le fonctionnement de l'Organisation est assuré par les organes suivants :

- Assemblée générale;
- Comité administratif;
- Commission de révision;
- Commission d'experts pour le transport des marchandises dangereuses;
- Office central des transports internationaux ferroviaires (OCTI).

De Algemene Vergadering, die uit al de Lid-Staten is samengesteld, komt eenmaal per vijf jaar samen.

2.1.2. Protocol betreffende de voorrechten en immuniteiten van de Intergouvernementale Organisatie voor het internationale spoorwegvervoer

De beschikkingen van het Protocol zijn geïnspireerd op die van andere internationale verdragen, nl. op die van het Verdrag tot oprichting van een Europees Ruimteagentschap van 30 mei 1975.

Het Protocol regelt de voorrechten en immuniteiten ten overstaan van alle Lid-Staten, die nochtans niet verplicht zijn om bepaalde voorrechten en immuniteiten aan hun eigen onderdanen of aan de personen die er hun permanente woonplaats hebben toe te kennen.

De voorrechten en immuniteiten worden slechts voor de officiële werkzaamheid van de Organisatie toegekend. Dat is eveneens het geval voor de immuniteit van rechtsmacht, die wordt toegekend aan de vertegenwoordigers van de Staten, aan de personeelsleden en aan de deskundigen waarop de Organisatie een beroep doet.

2.2. De vervoerovereenkomst voor reizigers en bagage (UR/CIV)

De Uniforme Regelen betreffende de overeenkomst van internationaal spoorwegvervoer van reizigers en bagage laten toe om voor het internationaal verkeer van reizigers en bagage rechtstreekse vervoerbewijzen (van begin- tot eindpunt) af te leveren. Deze enkele vervoerovereenkomst behelst uniforme voorwaarden voor bepaalde essentiële punten, inzonderheid in verband met de gemeenschappelijke aansprakelijkheid van de spoorwegen inzake het vervoer van bagage en in verband met essentiële kwesties betreffende de aansprakelijkheid van de spoorwegen voor de dood en verwonding van reizigers. Wat dit laatste punt betreft, zijn de spoorwegen echter niet gemeenschappelijk aansprakelijk, maar alleen de spoorweg die de lijn exploiteert waarop het schadelijk feit zich heeft voorgedaan.

De andere voorwaarden van de vervoerovereenkomst voor reizigers en bagage zijn over het algemeen vastgelegd in door de spoorwegen uitgewerkte internationale tarieven, of door het nationaal recht.

2.3. De vervoerovereenkomst voor goederen (UR/CIM)

De Uniforme Regelen betreffende de overeenkomst van internationaal spoorwegvervoer van goederen vertonen volgende kenmerken :

— ze maken het internationaal goederenvervoer per spoor mogelijk op basis van één enkele vervoerovereenkomst, met één enkel vervoerdocument, nl. de internationale CIM-vrachtbrief; het CIM-stelsel geldt eveneens voor het multimodaal vervoer waarbij, naast de spoorweg, ook gebruik wordt gemaakt van trajecten over de weg en van scheepvaartlijnen die als « spoorweglijnen » zijn geregistreerd;

L'Assemblée générale, composée de tous les Etats membres, se réunit une fois tous les cinq ans.

2.1.2. Le Protocole sur les privilèges et immunités de l'Organisation intergouvernementale pour les transports internationaux ferroviaires

Les dispositions du Protocole s'inspirent de celles d'autres conventions internationales, notamment de celles de la Convention portant création d'une Agence spatiale européenne du 30 mai 1975.

Le Protocole règle les privilèges et immunités vis-à-vis de tous les Etats membres, qui toutefois ne sont pas tenus d'accorder certains privilèges et immunités à leurs propres ressortissants ou aux personnes y ayant leur résidence permanente.

Les privilèges et immunités ne sont accordés que pour l'activité officielle de l'Organisation. Il en est de même pour l'immunité de juridiction concédée aux représentants des Etats, au personnel et aux experts auxquels l'Organisation fait appel.

2.2. Le contrat de transport pour les voyageurs et les bagages (RU/CIV)

Les Règles uniformes concernant le contrat de transport international ferroviaire des voyageurs et des bagages permettent de délivrer des titres de transport directs (de bout en bout) en trafic international des voyageurs et des bagages. Ce contrat de transport unique comporte des conditions uniformes pour certaines questions essentielles et notamment pour la responsabilité collective des chemins de fer en trafic des bagages et pour les questions principales relatives à la responsabilité du chemin de fer en ce qui concerne la mort ou les blessures de voyageurs. Toutefois, pour ce qui est de cette dernière responsabilité, les chemins de fer n'en répondent pas collectivement, en effet le chemin de fer responsable est celui qui exploite la ligne sur laquelle l'événement dommageable s'est produit.

Les autres conditions du contrat de transport voyageurs et bagages sont en général prévues par les tarifs internationaux élaborés par les chemins de fer, ou par le droit national.

2.3. Le contrat de transport pour les marchandises (RU/CIM)

Les règles uniformes concernant le contrat de transport international ferroviaire des marchandises se caractérisent par les traits suivants :

— elles rendent possible le transport international des marchandises par chemin de fer sur la base d'un seul contrat de transport, avec un seul document de transport, à savoir la lettre de voiture internationale CIM; le régime CIM s'applique aussi aux transports multimodaux empruntant, outre le chemin de fer, certaines lignes routières et de navigation désignées à cet effet;

— de CIM-vervoerovereenkomst behelst bindende, uniforme vervoersvoorwaarden, inzonderheid wat de aansprakelijkheid van de vervoerde betreft;

— de spoorwegen — en eventueel andere vervoersondernemingen — die aan de uitvoering van een internationale vervoerovereenkomst deelnemen, vormen een collectieve groep van vervoerders en staan, in beginsel, hoofdelijk in voor de goede uitvoering van de overeenkomst;

— het duplicaat van de CIM-vrachtbrief speelt een belangrijke rol in de internationale handel, namelijk als basis voor documentair krediet, daar het recht van de afzender om onderweg over het goed te beschikken nauw verbonden is met het overleggen van dat duplicaat. Zodra de afzender dat document aan de geadresseerde of aan diens bank heeft overhandigd, kunnen de essentiële voorwaarden van de vervoerovereenkomst niet meer door de afzender gewijzigd worden.

De Uniforme Regelen CIM gaan vergezeld van vier bijlagen (cf. punt 1).

3. Slotbepalingen

3.1. Ondertekening

Al de regeringen der Staten die tot de oude CIM- en CIV-verdragen waren toegetreden hebben de COTIF binnen de voorziene termijn ondertekend (vóór 31 december 1981). Hetgeen betekent dat het Verdrag werd ondertekend door alle Europese Staten met uitzondering van de Sovjet-Unie en van Albanië, door vier Aziatische Staten (Irak, Iran, Syrië, Libanon) en door drie Afrikaanse Staten (Algerië, Marokko, Tunesië).

3.2. Inwerkingstelling van het Verdrag

Van zodra de instrumenten van ratificatie, aanvaarding, goedkeuring of toetreding door vijftien Staten zijn neergelegd, neemt de Zwitserse Regering, die optreedt als depositaris, contact op met de belanghebbende Regeringen met het oog op het inwerkingstellen van het Verdrag. Zij heeft eveneens tot taak aan de Staten de datum, waarop het Verdrag in werking treedt, mede te delen. Vanaf deze datum vervallen de huidige internationale overeenkomsten.

3.3. Procedure tot herziening en inwerkingstelling

Het nieuwe Verdrag (COTIF) voorziet niet in een algemene periodieke en verplichte herziening en heeft de procedure vereenvoudigd. De artikelen worden in twee categorieën gesplitst :

— de basisartikelen, waarvan de herziening onder de bevoegdheid van de Algemene Vergadering valt, met klassieke procedure van inwerkingstelling (ratificatie door de Staten);

— de artikelen die hoofdzakelijk de vervoerovereenkomst en haar uitvoering betreffen, die onder de bevoegdheid van de Herzieningscommissie vallen, met automatische inwerkingstelling, behoudens bezwaren van een bepaald aantal Staten.

— le contrat de transport CIM comporte des conditions de transport uniformes impératives, notamment en ce qui concerne la responsabilité du transporteur;

— les chemins de fer — et éventuellement d'autres entreprises de transport — participant à l'exécution d'un contrat de transport international constituent une collectivité de transporteurs et répondent, en principe, solidairement de la bonne exécution du contrat;

— le duplicata de la lettre de voiture CIM joue un rôle important dans le commerce international, notamment pour les crédits documentaires, par le fait que le droit de l'expéditeur de disposer de la marchandise en cours de route est lié à la présentation de ce duplicata. Dès que l'expéditeur a transmis ce document au destinataire ou à la banque de celui-ci, les conditions essentielles du contrat de transport ne peuvent plus être modifiées par l'expéditeur.

Les Règles uniformes CIM sont assorties de quatre annexes (cf. point 1).

3. Dispositions finales

3.1. Signature

Tous les gouvernements des Etats qui ont adhéré aux anciennes conventions CIM et CIV ont signé la COTIF dans le délai imparti (avant le 31 décembre 1981), ce qui signifie que la Convention a été signée : par tous les Etats européens à l'exception de l'Union soviétique et de l'Albanie, par quatre Etats d'Asie (Irak, Iran, Syrie, Liban) et par trois Etats d'Afrique (Algérie, Maroc, Tunisie).

3.2. Entrée en vigueur de la Convention

Lorsque les instruments de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion auront été déposés par quinze Etats, le Gouvernement dépositaire se mettra en rapport avec les Gouvernements intéressés en vue de convenir de l'entrée en vigueur de la Convention. Il devra également aviser les autres Etats de la date à laquelle la Convention entrera en vigueur. A partir de cette date, les conventions internationales actuelles seront abrogées.

3.3. Procédure de révision et d'entrée en vigueur

La nouvelle Convention (COTIF) ne prévoit pas de révision générale périodique obligatoire et simplifie la procédure d'entrée en vigueur. Les articles sont répartis en deux catégories :

— les articles fondamentaux qui sont soumis à la compétence de l'Assemblée générale avec une procédure d'entrée en vigueur classique (ratification par les Etats);

— les articles touchant principalement au contrat de transport (à son exploitation) qui sont soumis à la compétence de la Commission de révision avec entrée en vigueur automatique sauf objections d'un certain nombre d'Etats.

3.4. Teksten van het Verdrag

Het Verdrag werd op 9 mei 1980 te Bern gesloten en ondertekend in de Franse taal.

Bij de Franse tekst zijn officiële vertalingen in de Duitse, Engelse, Arabische, Italiaanse en Nederlandse taal gevoegd.

Slechts de Franse tekst is authentiek.

De Nederlandse vertaling werd in samenwerking tussen de bevoegde Nederlandse en Belgische diensten opgesteld en deze gemeenschappelijke tekst werd door het Centraal Bureau van het internationaal spoorwegvervoer (OCTI) als officiële Nederlandse vertaling aanvaard.

II. Stemmingen

Het ontwerp van wet is eenparig door de 13 aanwezige leden aangenomen.

Dit verslag is met dezelfde eenparigheid goedgekeurd.

De Verslaggever,
J. CHABERT.

De Voorzitter,
F. VAN DER ELST.

3.4. Textes de la Convention

La Convention a été conclue et signée en langue française à Berne le 9 mai 1980.

Au texte français sont jointes des traductions officielles en langues allemande, anglaise, arabe, italienne et néerlandaise.

Seul le texte français fait foi.

La traduction néerlandaise a été réalisée en commun par les services compétents des ministères néerlandais et belges concernés et cette traduction a déjà été acceptée comme traduction officielle par l'Office central des transports internationaux ferroviaires (OCTI).

II. Votes

Le projet de loi a été adopté à l'unanimité des 13 membres présents.

Le présent rapport a été approuvé à la même unanimité.

Le Rapporteur,
J. CHABERT.

Le Président,
F. VAN DER ELST.